

Svatko ima pravo na vlastito mišljenje – ne na vlastite činjenice

Koalicijski sporazumi među političkim strankama moraju se početi baviti problemima sa kojima se suočavaju građani BiH. Međunarodna zajednica pozdravlja povratak dijalogu i smatra da je, nakon dugotrajnog perioda političke blokade i paralize vlasti, usljed produbljenja socijalne i ekonomske krize, izuzetno potrebno da dođe do poboljšanja političke klime u BiH.

U tom kontekstu, žalimo zbog nesretnih izjava datih u Mostaru 8. studenoga. Svatko ima pravo na vlastito mišljenje – ali ne i na vlastite činjenice. Nažalost, izjave koje su date nakon sastanka između predsjednika SNSD-a i HDZ-a bile su bogate mišljenjima, ali vrlo oskudne kada su u pitanju činjenice.

OHR je odgovoran za probleme sa kojima se suočava Bosna i Hercegovina, a ne političke stranke u BiH. To je nelogično. Visoki predstavnik se gotovo dvije godine namjerno uzdržava od nametanja rješenja, u sukladnosti s općom strategijom međunarodne zajednice da se u prvi plan stavi odgovornost domaćih organa. Ovim je jasno i javno stavio odgovornost za rješavanje izazova sa kojima se ova zemlja suočava na političke stranke u BiH. Iako dijelimo razočaranje javnosti minimalnim rezultatima koje su postigli domaći političari u skorijoj prošlosti, i dalje se nadamo da će oni preuzeti odgovornost i povesti zemlju u pravom smjeru. Naravno, visoki predstavnik zadržava kapacitet, autoritet i spremnost da intervenira ako bi to bilo neophodno, ukoliko domaći lideri i institucije ne budu poštivali obveze iz Daytonskog mirovnog sporazuma.

Visoki predstavnik utječe na rad sudova. To nije tačno. OHR se

ne miješa u rad domaćih sudova. Točka. Naprotiv, skupa sa drugim međunarodnim akterima, OHR je tijekom niza godina pomagao reformu pravosudnih institucija kako ne bi bile podložne vanjskim utjecajima. OHR i međunarodna zajednica čvrsto se protive pokušajima da pravosudni sustav u ovoj zemlji postane dostupan političkim utjecajima. Zato je od ključne važnosti da suci i tužitelji, kao i nadzorna tijela poput Visokog sudskog i tužiteljskog vijeća, ostanu maksimalno neovisni.

Visoki predstavnik je napravio problem u Mostaru. Trenutačne probleme u Mostaru su napravile političke stranke svojim neuspjehom da, tijekom niza godina, postignu međusobni dogovor i provedu obvezujuću odluku Ustavnog suda BiH. Za veliko je žaljenje da građani Mostara plaćaju cijenu zato što političari nisu postigli kompromis. OHR je nevoljko, ali uz punu potporu Upravnog odbora PIC-a, morao da se uključi i pokuša pomoći da stranke postignu dogovor.

Visoki predstavnik je prouzročio krizu u Federaciji BiH. Upravo je suprotno. Uz potporu Upravnog odbora PIC-a, visoki predstavnik se uključio početkom 2011. kako bi ponovno uspostavio red u kaotičnoj situaciji koju su prouzročili domaći politički lideri. Kao podsjetnik, politička kriza je izazvana kada su tijekom 2011. godine tri kantona odbila ispuniti svoju ustavnu obvezu i izabrati zastupnike u Dom naroda u jasno određenom roku. Ovo kršenje ustava paraliziralo je ključne institucije vlasti u Federaciji i utjecalo na Dom naroda na državnoj razini. U jednom momentu, visoki predstavnik se morao uključiti i osigurati privremeno financiranje kako ugrožene kategorije stanovništva u Federaciji ne bi usred zime morale platiti cijenu političke krize. Uz punu potporu Upravnog odbora PIC-a i domaćih stranaka, OHR je posredovao u razgovorima koji su bili pokušaj da se nađe izlaz iz političkog ćorsokaka. U tim razgovorima postignut je značajan napredak i OHR je na kraju strankama predočio kompromisni prijedlog, koji je imao punu potporu

međunarodne zajednice. Dva HDZ-a su odbila taj kompromis i odlučili da odu u opoziciju.

Do ožujka 2011. godine, bilo je nekoliko međusobno suprotstavljenih sudskih žalbi u svezi sa Ustavom Federacije BiH, a razmatrane su istodobno, na razini različitih institucija i jurisdikcija. Budući da OHR ima mandat da osigura funkcioniranje institucija u BiH, visoki predstavnik je nakon višemjesečnih napora i uz punu potporu međunarodne zajednice, poduzeo mjere kako bi spriječio da se Federacija nađe u pravnom vakuumu koji bi onemogućio učinkovito vršenje vlasti. Odluka visokog predstavnika osigurala je da Ustavni sud BiH može donositi odluke o ustavnim pitanjima koja su pokrenuta. Međutim, zvaničnici HDZ-a koji su prvobitno svoj slučaj pokrenuli na razini Ustavnog suda odlučili su da nakon toga povuku svoje žalbe.

OHR sprječava da nova koalicija stupi na vlast u FBiH. OHR uvijek smatra da biračko tijelo odlučuje tko će ući u vladu, a nakon toga dogovori o koaliciji. OHR je pozdravio pokazatelje da se politički dijalog vraća na scenu. Ukoliko ove stranke sada žele restrukturirati FBiH neka to urade, i neka predsjednika FBiH uključe u ovaj novi dijalog, ali pri tome moraju djelovati u okviru zakona i Ustava.

Odluka u slučaju Sejdić-Finci ima za cilj osigurati da jedan narod ne bira predstavnike drugog. Odluka u slučaju Sejdić-Finci ima za cilj osigurati da svi građani u BiH uživaju ista prava, bez obzira na to kako se izjašnjavaju.

OHR treba da se zatvori. Mi se slažemo da se OHR treba zatvoriti, ali tek kada se ispune uvjeti, kada lokalne institucije budu funkcionirale učinkovito i kada zemlja bude jasno na putu ka Europi. Da bi se ovaj cilj ispunio brže, političari u Bosni i Hercegovini moraju prihvatiti teške kompromise koji su potrebni da bi zemlja išla naprijed. Stalna osporavanja suvereniteta države i ponovljeni pozivi na referendum kojim bi se kršio daytonski ustav neće ubrzati

odlazak OHR-a.

Kao što je govorio Abraham Lincoln: Možete varati sve ljude neko vrijeme; možete varati neke ljude sve vrijeme – ali ne možete varati sve ljude sve vrijeme. Političari trebaju objasniti građanima kako planiraju ispuniti izborna obećanja koja su dali u svezi sa borbom protiv kriminala i stvaranjem radnih mjesta i unapređenjem kvalitete života u državi.